

Źródło: www.fotolia.com

KURS

Organizowanie działalności gospodarczej

MODUŁ

Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw

2 Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw

2.1 Wybór formy prawnej działalności gospodarczej

Działalność gospodarczą w Polsce można prowadzić w wielu formach. Podstawową formą jest jednoosobowa działalność, prowadzona na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Często okazuje się jednak, że ta forma jest niewystarczająca. Toteż polski ustawodawca przewidział możliwość założenia działalności gospodarczej w formie różnych spółek. Każdy typ spółki jest przewidziany i dostosowany do innych celów gospodarczych.

Właściwy wybór formy prawnej, prowadzonej działalności gospodarczej, jest niezwykle ważny dla każdego przedsiębiorcy. Dokonując takiego wyboru, należy wziąć pod uwagę:

- koszty rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- czas, który jest potrzebny do uruchomienia przedsiębiorstwa;
- ryzyko działalności;
- sposób zaangażowania osoby, tworzącej przedsiębiorstwo, jej zakres funkcjonowania;
- skalę planowanego przedsięwzięcia¹.

Koszty rozpoczęcia, a następnie prowadzenia działalności gospodarczej są istotne dla każdego przedsiębiorcy. To one warunkują możliwość utworzenia działalności w określonej formie prawnej. Biorąc je pod uwagę, należy zdać sobie sprawę z tego, że koszty te są najniższe w przypadku działalności gospodarczej osób fizycznych czy spółki cywilnej. Natomiast znacznie są one wyższe w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością czy akcyjnych.

Kolejnym ograniczeniem, wpływającym na utworzenie działalności gospodarczej w określonej formie prawnej, jest czas, który jest potrzebny, by taką firmę zorganizować i prowadzić. Najmniej czasochłonne jest utworzenie firmy osoby fizycznej, a najwięcej czasu zajmuje zorganizowanie działalności w formie spółek kapitałowych, czyli akcyjnej i z ograniczoną odpowiedzialnością.

Ryzyko prowadzenia działalności jest znacznie większe w przypadku spółek osobowych czy firm osoby fizycznej, gdyż odpowiedzialność jest tam osobista, czyli całym majątkiem własnym przedsiębiorcy, i solidarna, tzn. że przedsiębiorca, jeśli ma współników, to odpowiada również za ich zobowiązania. Atutem założenia i prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółek kapitałowych jest ograniczenie ryzyka. Tam przedsiębiorcy ryzykują ilością wniesionego do firmy kapitału.

Zakres działalności i jej skala również odgrywają dużą rolę przy wyborze formy prawnej działalności gospodarczej. Mikro i małe jednostki organizacyjne są tworzone jako osoby fizyczne prowadzące działalność lub spółki osobowe. Są to zazwyczaj firmy rodzinne (choć należy zaznaczyć, że nie zawsze), prowadzone na terenie danego

¹ J. Bogaczyk i in., Własna firma. Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, Poznań 2005, s. 58

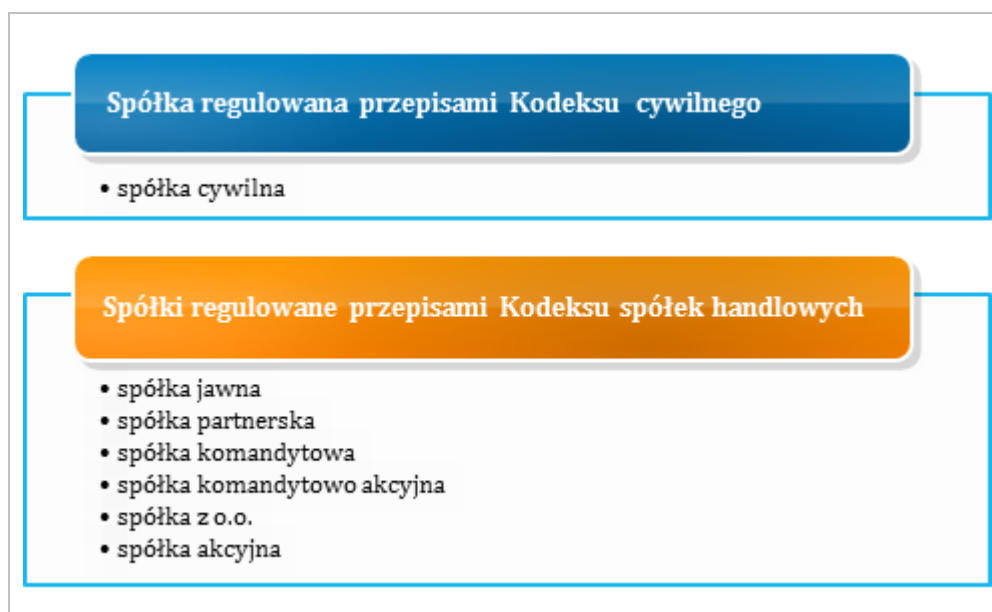
regionu, czasem w skali kraju. Przy większej skali działalności poleca się założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub też akcyjnej².

Forma prawno-organizacyjna przedsiębiorstwa jest ustalana w momencie jego zakładania. Wybór formy prawnej powinien wynikać z charakteru przyszłej działalności gospodarczej.

Wyróżnia się następujące formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw:

- jednoosobowa działalność gospodarcza, prowadzona przez osoby fizyczne;
- spółki;
- inne formy organizacyjne firm, np. przedsiębiorstwo państwowe, spółdzielnia.

Rodzaje funkcjonujących w polskim prawie spółek przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 2.1 Rodzaje spółek

Źródło: opracowanie własne

2.2 Jednoosobowa działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne³

Przedsiębiorstwo jednoosobowe (indywidualne) jest najprostszą formą prowadzenia działalności gospodarczej. Jej założenie nie jest warunkowane posiadaniem kapitału początkowego. Wymaga jedynie złożenia wniosku (CEIDG-1) o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w urzędzie miasta lub gminy.

Przedsiębiorca występuje w obrocie gospodarczym pod firmą, którą jest jego imię i nazwisko. Do nazwy przedsiębiorstwa może dodać również część marketingową (np. Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Jola” Jolanta Noga) i posługiwać się nazwą

² Tamże, s. 60

³ <https://www.ifirma.pl/cgi-bin/WebObjects/ceidg.woa/wa/artykuly>

pełną lub nazwą skróconą – zgodnie z wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Zasadniczo majątek przedsiębiorstwa jest majątkiem przedsiębiorcy, ale rozliczanym do celów podatkowych na zasadzie przychodów i kosztów podatkowych. Prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą, przedsiębiorca odpowiada całym swoim majątkiem za skutki jej prowadzenia. Odpowiedzialność ta rozciąga się również na współmałżonka i może być ograniczona jedynie ustanowieniem rozdzielności majątkowej. Współmałżonek nie odpowiada bowiem za zobowiązania powstałe w wyniku prowadzenia działalności z majątku odrębnego, nie odpowiada również za zobowiązania powstałe po ustanowieniu rozdzielności.

Prowadzenie spraw działalności gospodarczej należy do przedsiębiorcy. Może on jednakże korzystać z pomocy członków rodziny (jako osoby współpracujące), zatrudniać inne osoby lub współpracować z innymi przedsiębiorstwami. Część praw i obowiązków może zostać przekazana osobom trzecim na zasadzie pełnomocnictwa (np. księgowa sporządza dokumentację księgową), jednakże nie ogranicza to pełnej odpowiedzialności przedsiębiorcy za zobowiązania powstałe w ten sposób.

Najważniejsze cechy jednoosobowej działalności gospodarczej, przedstawione w kontekście zalet i wad tej formy prawnej, przedstawia tabela.

Cechy charakterystyczne dla indywidualnej działalności gospodarczej

- nie posiada osobowości prawnej;
- łatwość jej utworzenia i prowadzenia;
- nie ma wymogu sporządzenia umowy ani aktu założycielskiego;
- proste zarządzanie;
- proste formy prowadzenia księgowości;
- duży wybór form opodatkowania;
- szybki sposób rejestracji i likwidacji działalności;
- prosty sposób likwidacji firmy;
- możliwość zawieszania działalności;
- brak wymagań kapitałowych przy jej tworzeniu;
- niskie koszty rejestracji;
- wyłączność dysponowania zyskami;
- poczucie dumy wynikające z własności;
- bodźce motywacyjne wynikające z pracy na swoim;
- odpowiedzialność całym majątkiem za zobowiązania firmy;
- ograniczoność środków finansowych;
- uzależnienie rozwoju firmy od jednej osoby;
- brak możliwości pozyskania kapitału poprzez przyjęcie nowego wspólnika;
- właściciel firmy jest obciążony czasem pracy;
- właściciel ma niewielkie korzyści socjalne.

Tabela 2.1 Cechy charakterystyczne indywidualnej działalności gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: J. Bielak, *Tworzenie i działanie małej firmy*, P.K., Koszalin, 2001, s. 42 i Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 81, poz. 277 ze zm.)

2.3 Spółki osobowe

2.3.1 Spółka cywilna

Powstanie i działalność spółki cywilnej są uregulowane przepisami Kodeksu cywilnego (art. 860 – 875). Aby podjąć działalność w formie spółki cywilnej, przedsiębiorcy muszą zawrzeć umowę na piśmie – w ten sposób zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego. Spółka funkcjonuje pod nazwą prowadzonego przedsiębiorstwa. Nazwa spółki musi zawierać imiona i nazwiska wszystkich wspólników oraz może zawierać elementy dodatkowe. Umowa spółki cywilnej powinna określać:

- cel gospodarczy spółki;
- podmioty, będące wspólnikami (tzn. wskazać imiona i nazwiska lub nazwy wszystkich wspólników tej spółki);
- wkłady wspólników i ich wartość⁴.

W ramach spółki cywilnej wspólnicy dokonują określonych wkładów na poczet prowadzenia działalności gospodarczej. Przedmiotem wkładów mogą być:

- pieniądze;
- wkłady rzeczowe, czyli aporty, do których zalicza się w szczególności: prawa majątkowe zbywalne, papiery wartościowe, nieruchomości oraz środki trwałe;
- usługi (w tym praca) świadczone przez wspólników⁵.

Spółka cywilna nie jest osobą prawną i nie posiada zdolności prawnej, z tego też względu nie może być przedmiotem praw i obowiązków. Spółka cywilna nie jest przedsiębiorcą. Wspólnicy spółki cywilnej odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania, ale nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania osobiste wspólnika. Odpowiedzialność solidarna oznacza, że wierzyciele spółki mogą egzekwować z jego majątku prywatnego zobowiązania spółki w całości.

Wystąpienie ze spółki czy rozwiązanie (likwidacja) spółki nie zmniejsza odpowiedzialności wspólników. Odpowiedzialność ta obejmuje nie tylko zobowiązania pieniężne, ale również wszelkie zobowiązania, w tym z tytułu rękojmi czy gwarancji. Takie ukształtowanie odpowiedzialności wspólników jest konsekwencją tego, że **spółka cywilna to tylko porozumienie wspólników**, zobowiązanie do wspólnego działania w określonym celu, a nie odrębny podmiot obrotu gospodarczego. To jedynie umowa w rodzaju „zróbmy to razem w określony sposób na nasz wspólny rachunek i wspólne ryzyko”. Warto o tym pamiętać, dobierając wspólników, bo nie można zmusić

⁴ D. Kosacka-Łędzewicz, B. Olszewski, *Leksykon działalności gospodarczej* 2006, Wrocław 2006, s. 42

⁵ M. Gnela, *Prawo dla księgowych w zarysie*, Warszawa 2010, s. 29

wspólnika do pracy – można jedynie wystąpić ze spółki lub ją rozwiązać w przypadkach określonych w Kodeksie cywilnym i w umowie spółki⁶.

Każdy wspólnik spółki może, co do zasady, zarówno prowadzić sprawę spółki, jak i ją reprezentować na zewnątrz. Udziały wspólników w zyskach i stratach są równe, chyba że umowa zawiera odrębne zapisy, dotyczące wyłączenia niektórych wspólników tylko od udziału w stratach.

Spółka cywilna ulega rozwiązaniu w wyniku przyczyn, zawartych w umowie spółki albo w ustawie. Sądowe rozwiązanie spółki jest możliwe z ważnych powodów, trwających w czasie funkcjonowania spółki i istniejących do chwili zamknięcia rozprawy, do których zalicza się:

- niemożliwość do usunięcia konflikt pomiędzy wspólnikami;
- utrata dobrego imienia poszczególnych wspólników;
- niegospodarność wspólnika;
- zablokowanie możliwości podejmowania uchwał w ważnych sprawach spółki⁷.

Z chwilą wycofania się jednego ze wspólników spółki cywilnej z mocy prawa przestaje ona istnieć. Zgodnie z przepisami prawa spółka cywilna może zostać przekształcona w spółkę jawną (patrz schemat poniżej).

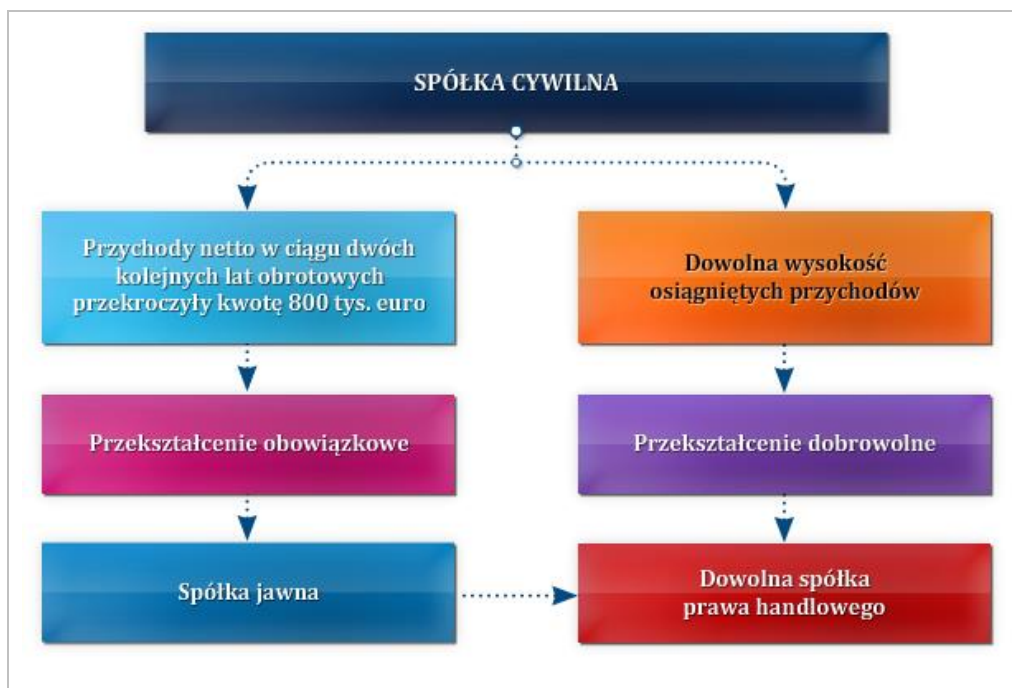
Zgłoszenie spółki jawnej, wynikające z przekształcenia spółki cywilnej, powinno zawierać:

- firmę i siedzibę spółki;
- przedmiot działalności spółki;
- nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) wspólników oraz adresy wspólników lub adresy ich doręczeń;
- nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki i sposób prezentacji⁸.

⁶ http://www.vat.pl/spolka_cywilna_formy_dzialalnosci_1723.php

⁷ J. Engelhardt, Typologia przedsiębiorstw, Warszawa 2008, s. 20

⁸ Tamże, s. 67

Rysunek 2.2 Przekształcenie spółki cywilnej

Źródło: opracowanie własne

Wniosek o rejestrację spółki jawnej, powstałej z przekształcenia spółki cywilnej, składa się w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Do takiego wniosku należy dołączyć: umowę spółki cywilnej oraz wzory podpisów osób, uprawnionych do reprezentowania spółki.

Cechy charakterystyczne spółki cywilnej
<ul style="list-style-type: none"> • łatwość jej utworzenia i prowadzenia; • swoboda w kształtowaniu treści umowy i późniejszych uchwał spółki; • możliwość wniesienia do spółki aportu rzeczowego; • możliwość uproszczonych form księgowych; • prosty sposób przekształcenia i likwidacji spółki; • brak wymagań kapitałowych przy jej tworzeniu • niskie koszty rejestracji spółki; • konieczność odrębnej rejestracji każdego z przedsiębiorców (wspólników); • odpowiedzialność osobista i solidarna za zobowiązania; • konieczność ujawnienia w nazwie wszystkich wspólników; • na przyjęcie nowego wspólnika wymagana jest zgoda wszystkich wspólników.

Tabela 2.2 Cechy charakterystyczne spółki cywilnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie D. Kosacka-Łędzewicz, B. Olszewski, *Leksykon działalności gospodarczej*, Unimex, Wrocław 2006, s. 52

2.3.2 Spółka jawna

Spółka jawna stanowi rdzeń dla wszystkich spółek osobowych, uregulowanych w Kodeksie spółek handlowych. Prostota i jasność wielu aspektów tej formy oraz duża ilość odwołań w pozostałych jednostkach organizacyjnych zdecydowała, iż można uznać spółkę jawną za podstawową w stosunku do pozostałych spółek osobowych.

Spółka jawna została uregulowana w Kodeksie spółek handlowych. Rozróżnia się dwa sposoby powstania spółki jawnej: pierwotny i następczy.

Z następczym sposobem powstania spółki mamy do czynienia wówczas, gdy spółka jawna powstaje w toku przekształcenia ze spółki cywilnej lub innej spółki prawa handlowego.

Spółka jawna powstaje w sposób pierwotny, gdy wspólnicy, poczynając od idei zawiązania spółki, poprzez podpisanie umowy i jej zawiązanie, a następnie rejestrację w rejestrze, doprowadzą do powstania spółki jawnej jako odrębnego podmiotu prawnego. Spółka jawna powstaje dopiero po zawarciu umowy spółki i spełnieniu dodatkowych obowiązków (np. zgłoszenie, złożenie uwierzytelnionych podpisów osób reprezentujących spółkę) w momencie jej wpisania do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym⁹. Zgłoszenie spółki jawnej do sądu rejestrowego powinno zawierać:

- firmę, siedzibę i adres spółki;
- przedmiot działalności spółki;
- nazwiska i imiona albo nazwy firmy wspólników oraz adresy wspólników lub ich adresy do doręczeń;
- nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki, i sposób reprezentacji.

Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub nazwy wspólników albo nazwisko, nazwę firmy jednego ze wspólników. W nazwie należy uwzględnić oznaczenie „spółka jawna” lub skrót „sp.j.”, np. „ANKA” Anna Nowak i Wspólnicy sp.j.

Majątek spółki jawnej stanowi mienie wniesione do firmy jako wkłady lub nabyte przez spółkę w czasie jej istnienia. Wkłady wnoszone są w formie pieniężnej i niepieniężnej. Jeżeli przedmiotem wkładu jest nieruchomości, wówczas przeniesienie praw własności może nastąpić tylko w formie aktu notarialnego.

Każdy ze wspólników odpowiada solidarnie za zobowiązania spółki majątkiem spółki i całym swoim majątkiem osobistym, jeżeli zobowiązań nie można zaspokoić z majątku spółki (tzw. odpowiedzialność subsydiarna).

Każdy ze wspólników ma prawo reprezentować spółkę na zewnątrz. Pozbawienie wspólnika prawa reprezentowania spółki może wystąpić wyłącznie z ważnych powodów na mocy prawomocnego orzeczenia sądu.

⁹ M. Koralewski (red.), Prawo spółek. Praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, Warszawa 2012, s. 26

Każdy ze wspólników ma prawo do równego udziału w zyskach oraz uczestniczy w stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu. Nie można zwolnić wspólnika z udziału w stratach.

Rozwiązanie spółki powodują:

- przyczyny przewidziane w umowie spółki;
- jednomyślna uchwała wszystkich wspólników;
- ogłoszenie upadłości spółki;
- śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości;
- wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika lub wspólników;
- prawomocne orzeczenie sądu¹⁰.

Cechy charakterystyczne dla spółki jawnej

- łatwość jej utworzenia i prowadzenia;
- swoboda w kształtowaniu treści umowy i późniejszych uchwał spółki;
- zabezpiecza wspólników przed odpowiedzialnością za długi spółki, nie wyłącza jednak całkowicie tej odpowiedzialności;
- wspólnicy nie muszą prowadzić własnej działalności gospodarczej;
- spółka jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne wspólników;
- spółka jest przedsiębiorcą oraz podmiotem praw i obowiązków;
- brak wymagań kapitałowych przy jej tworzeniu;
- odpowiedzialność subsydiarna za zobowiązania spółki;
- brak konieczności ujawniania w nazwie spółki nazwisk wszystkich wspólników;
- dłuższy i kosztowniejszy proces rejestracji;
- co do zasady dłuższy proces likwidacji, chyba że wspólnicy uzgodnią inny sposób zakończenia działalności spółki;
- odpowiedzialność całym majątkiem osobistym za zobowiązania spółki;
- trudność odejścia wspólnika ze spółki;
- na przyjęcie nowego wspólnika wymagana jest zgoda wszystkich wspólników.

Tabela 2.3 Cechy charakterystyczne spółki jawnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie K. Wach, Jak założyć własną firmę w Polsce, IWP, Kraków 2005, s. 16

2.3.3 Spółka partnerska

Zapoznaj się z audiocastem pt. „Spółka partnerska”.

¹⁰ Tamże, s. 38

W spółce partnerskiej zasady wnoszenia i oznaczania wkładów są zbliżone do reguł, funkcjonujących w spółce jawnej. W umowie spółki powinien zatem zostać ujawniony przedmiot wkładu oraz jego wartość.

Odpowiedzialność indywidualna partnerów za zobowiązania spółki partnerskiej, zaciągnięte w związku z wykonywaniem w niej wolnego zawodu, jest zdecydowanie ograniczona. Są to zobowiązania, związane z wykonywaniem wolnego zawodu przez innego partnera, a także zobowiązania, będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę. W przypadku „zobowiązań niezawodowych” spółki wszyscy partnerzy odpowiadają za nie osobiście bez ograniczenia, solidarnie ze spółką i innymi partnerami, subsydiarnie w stosunku do spółki. W przypadku „zobowiązań zawodowych”, osobistą i nieograniczoną odpowiedzialność ponosi jedynie ten partner, w związku z którego działalnością zawodową to zobowiązanie powstało¹¹.

W spółce partnerskiej każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę samodzielnie. Pozbawienie partnera reprezentowania spółki może nastąpić tylko z ważnych powodów uchwałą, powziętą większością 3/4 głosów w obecności 2/3 ogólnej liczby partnerów i staje się skuteczne z chwilą wpisu do rejestru¹². Umowa spółki partnerskiej może przewidywać, że prowadzenie spraw i reprezentowanie powierza się zarządowi – w razie jego powołania automatycznie będzie to oznaczać wyłączenie prawa każdego z partnerów do samodzielnego reprezentowania spółki, nie ma przy tym przeszkód, aby członkami zarządu w spółce partnerskiej byli zarówno partnerzy, jak i osoby spoza grona jej wspólników, np. zawodowi menadżerowie.

Rozwiązanie spółki następuje z przyczyn podobnych, jak w spółce jawnej. Zaznaczyć jednak należy, że utrata przez wszystkich partnerów prawa do wykonywania wolnego zawodu skutkuje jej rozwiązaniem. Jeżeli jeden z partnerów utracił prawo do wykonywania wolnego zawodu, powinien wystąpić ze spółki z pisemnym oświadczeniem, dotyczącym zaistniałego faktu do zarządu albo do partnera, uprawnionego do reprezentowania spółki, najpóźniej z końcem roku obrotowego, w którym utracił prawo wykonywania tego zawodu. Ustawodawca właśnie przewidział czas, w którym wspólnik spółki partnerskiej może funkcjonować na zasadzie jednoosobowej spółki, wówczas, gdy zaistnieje taka konieczność. Czas ten przewidziany jest na okres 1 roku. Tak więc, np. śmierć wspólnika nie powoduje natychmiastowego rozwiązania spółki¹³.

¹¹ Tamże, s. 73

¹² P. Mućko, A. Sokół, Jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce w wybranych krajach europejskich, Warszawa 2012, s. 40

¹³ Tamże, s. 41

Cechy charakterystyczne dla spółki partnerskiej

- łatwość jej utworzenia i prowadzenia;
- możliwość ograniczenia odpowiedzialności każdego wspólnika jedynie do jego własnych działań;
- możliwość złączenia pomysłów i kapitału wielu osób;
- możliwość wniesienia do spółki aportu rzeczowego;
- możliwość korzystania ze zryczałtowanych form opodatkowania;
- brak wymagań kapitałowych przy jej tworzeniu;
- możliwość prowadzenia przedsiębiorstwa w wymiarze większym niż przewidziany dla spółki cywilnej;
- odpowiedzialność partnerów za własne popełniane błędy;
- spółkę mogą założyć wyłącznie osoby wykonujące wolne zawody;
- odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem.

Tabela 2.4 Cechy charakterystyczne spółki partnerskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie M. Koralewski (red.), Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 73

2.3.4 Spółka komandytowa

Spółka komandytowa jest spółką osobową, utworzoną przez wspólników w celu prowadzenia działalności gospodarczej pod własną firmą. Uregulowana jest przepisami Kodeksu spółek handlowych (art. 102 – 124). Jest jednostką organizacyjną, niebędącą osobą prawną, może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

W spółce komandytowej występują dwa rodzaje wspólników: komplementariusz i komandytariusz.

Komplementariusz (inwestor aktywny) jest podmiotem, którego zamiarem jest prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą i reprezentowania jej na zewnątrz. W związku z tym, że nie dysponuje on wystarczającymi do prowadzenia działalności gospodarczej środkami finansowymi, wymaga dokapitalizowania (przez komandytariuszy).

Odpowiedzialność komplementariusza za zobowiązania spółki jest nieograniczona, co w konsekwencji oznacza, że odpowiada on za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem osobistym. Wierzyciel ma prawo do prowadzenia egzekucji z majątku komplementariusza jedynie wówczas, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (odpowiedzialność subsydiarna). W przypadku gdy w spółce występuje więcej niż jeden komplementariusz, każdy z nich ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spółki z pozostałymi komplementariuszami. Zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z komplementariuszy zwalnia pozostałych od odpowiedzialności.

Komandytariusz (inwestor pasywny) jest osobą, która dysponuje wysokim kapitałem dla danego rodzaju działalności, chce go pomnożyć, ale nie ma ku temu odpowiednich umiejętności ani czasu. Komandytariusz może prowadzić sprawy spółki, jeżeli tak przewidziano w umowie. Do nielicznych uprawnień komandytariusza należy prawo żądania odpisu sprawozdania finansowego za rok obrotowy oraz przeglądanie ksiąg i dokumentów celem sprawdzenia jego rzetelności. W zamian za nikłe uprawnienia w spółce komandytariusz zyskuje ograniczenie swojej odpowiedzialności wobec wierzycieli spółki, a także ma prawo do prowadzenia działalności konkurencyjnej (w przypadku gdy nie prowadzi spraw spółki, nie reprezentuje jej i działalności konkurencyjnej nie wyłącza w umowie).

Odpowiedzialność komandytariusza ogranicza się do wysokości sumy komandytowej (oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego komandytariusza wobec wierzycieli). Jest ona również, jak w przypadku komandytariusza, osobista i subsydiarna. Komandytariusz odpowiada bezpośrednio, co w konsekwencji może doprowadzić do sytuacji, że wierzyciele będą chcieli zaspokoić się nie tylko z wkładu wniesionego przez komandytariusza, ale z jego majątku osobistego. Odpowiedzialność za to zostaje jednak ograniczona w przypadku, gdy komandytariusz rzeczywiście wniesie do spółki wkład, który pokryje lub przewyższy ustaloną w umowie spółki i zgłoszoną do rejestru przedsiębiorców sumę komandytową.

W nazwie spółki musi być ujawnione nazwisko co najmniej jednego komplementariusza. Można używać skrótu „sp.k.”. Komandytariusz, który ujawni swoje nazwisko w nazwie firmy, odpowiada za zobowiązania spółki tak samo jak komplementariusz.

Umowa spółki komandytowej powinna zawierać:

- firmę i siedzibę spółki;
- przedmiot działalności spółki;
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony;
- oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość;
- oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego komandytariusza wobec wierzycieli (suma komandytowa);
- cel gospodarczy spółki.

Zgłoszenie spółki komandytowej do sądu rejestrowego powinno zawierać, oprócz wyżej wymienionych danych, nazwiska i imiona osób uprawnionych do reprezentowania i sposób reprezentacji, w przypadku gdy komplementariusze powierzyli tylko niektórym, spośród siebie, prowadzenie spraw spółki, nazwiska i imiona albo nazwy firm komandytariuszy, a także okoliczności dotyczące ograniczenia zdolności wspólnika do czynności prawnych, jeżeli takie istnieją¹⁴.

W umowie spółki komandytowej musi być oznaczona wartość każdego wkładu wspólników, a nie łączna wartość wszystkich. Wkład każdego wspólnika powinien być precyzyjnie określony. Przedmiotem wkładu do spółki, oprócz środków pieniężnych, może być m.in.:

¹⁴ Tamże, s. 42

- własność rzeczy ruchomych i nieruchomości;
- przeniesienie na spółkę innego prawa, np. prawa użytkowania wieczystego;
- przeniesienie lub ustanowienie na rzecz spółki prawa korzystania z dobra o charakterze niematerialnym, np. prawo wynikające z patentu, prawo do znaku towarowego;
- świadczenie pracy lub usług¹⁵.

Wspólnicy uczestniczą w zyskach i stratach spółki w sposób określony w umowie. Wobec braku takiego postanowienia umownego do zysku komplementariuszy stosuje się przepisy o spółce jawnej, a komandytariusz uczestniczy w zysku spółki proporcjonalnie do wkładu rzeczywiście wniesionego do spółki. W razie wątpliwości należy przyjąć, że komandytariusz uczestniczy w stratach tylko do wysokości umówionego wkładu¹⁶.

Spółka komandytowa pozwala prowadzić działalność w szerokim zakresie i dowolnym rozmiarze, dając jednocześnie wspólnikom bardzo dużą swobodę w kształtowaniu odpowiedzialności za sprawy spółki i jej zobowiązania. W prosty sposób umożliwia wyłączenie odpowiedzialności części wspólników (tzw. komandytariuszy) za zobowiązania spółki, stąd jest świetną formą pozyskiwania kapitału do różnych przedsięwzięć.

Cechy charakterystyczne spółki komandytowej

- możliwość wniesienia do spółki aportu rzeczowego;
- brak wymagań kapitałowych przy jej tworzeniu;
- możliwość prowadzenia przedsiębiorstwa większych rozmiarów;
- brak określonych wymagań odnoszących się do sumy komandytowej;
- brak konieczności ujawniania w nazwie spółki nazwisk wszystkich wspólników;
- swoboda w układaniu relacji ze wspólnikami;
- konieczność zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego;
- na przyjęcie nowego wspólnika wymagana jest zgoda wszystkich wspólników;
- wymóg prowadzenia pełnej księgowości.

Tabela 2.5 Cechy charakterystyczne spółki komandytowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie M. Koralewski(red.), Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 75 – 100

2.3.5 Spółka komandytowo-akcyjna

Spółka komandytowo-akcyjna jest spółką osobową, utworzoną przez wspólników w celu prowadzenia działalności gospodarczej pod własną firmą, w której

¹⁵ M. Koralewski, Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, Warszawa 2012, s. 87

¹⁶ M. Gnela, Prawo dla księgowych w zarysie, Warszawa 2010, s. 32

za zobowiązania spółki wobec wierzycieli odpowiada co najmniej jeden wspólnik bez ograniczeń (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem.

Spółka komandytowo-akcyjna opiera się na podobnych założeniach, jak spółka komandytowa. Wyróżnia się dwa modele spółki komandytowo-akcyjnej. Pierwszym z nich jest model francusko-niemiecki, w którym przeważają elementy spółki komandytowej, drugim natomiast model szwajcarsko-włoski, w którym dominujące są elementy spółki akcyjnej. Regulacja spółki komandytowo-akcyjnej w obecnym Kodeksie spółek handlowych oparta została w większości na modelu francusko-niemieckim. Polski ustawodawca w sposób jednoznaczny przesądził o zakwalifikowaniu spółki komandytowo-akcyjnej do spółek osobowych. Pomimo tego zakwalifikowania, konstrukcja prawna spółki komandytowo-akcyjnej składa się również z licznych elementów, charakterystycznych dla spółki akcyjnej, takich jak kapitał zakładowy i akcje, struktura organów spółki. Uzasadnione jest zatem stwierdzenie, że charakter spółki komandytowo-akcyjnej można określić jako mieszany, osobowo-kapitałowy¹⁷.

Spółka komandytowo-akcyjna jest uregulowana przepisami Kodeksu spółek handlowych (art. 125 – 150).

Nazwa spółki komandytowej powinna zawierać nazwisko jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowa” („S.K.A.”). Warto zaznaczyć, że nazwisko albo nazwa firmy akcjonariusza nie może być zamieszczana w firmie spółki. Jeżeli jednak w nazwie spółki znajdzie się oznaczenie akcjonariusza, wówczas z mocy prawa nabywa on prawa i obowiązki komplementariusza¹⁸.

Podstawową cechą gospodarczą spółki komandytowo-akcyjnej jest takie powiązanie inwestora aktywnego (komplementariusza) z inwestorem biernym (akcjonariuszem), które umożliwi komplementariuszowi zrealizowanie zaplanowanego przedsięwzięcia z wykorzystaniem środków, zainwestowanych przez akcjonariusza¹⁹.

W przypadku tej spółki liczba inwestorów pasywnych powinna być na tyle duża, aby poprzez emisję we własnym imieniu akcji umożliwić pozyskanie znacznego kapitału dla spółki. Z uwagi na fakt, że ustawodawca nie stworzył wymogu minimalnej liczby akcjonariuszy przy zakładaniu spółek komandytowo-akcyjnych, możliwe jest utworzenie takiej spółki, gdy obok komplementariusza występować będzie tylko jeden akcjonariusz.

Cechą charakterystyczną spółki komandytowo-akcyjnej jest występowanie dwóch grup wspólników, posiadających różną pozycję prawną:

- wspólnika, który wobec wierzycieli za zobowiązania spółki odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz) – osobowy status komplementariusza przejawia się tym, że prowadzi on sprawy spółki i posiada nieograniczoną odpowiedzialność osobistą za zobowiązania spółki; jego odpowiedzialność określa się jako osobistą, solidarną i subsydiarną;
- wspólnika czy grupy wspólników, którzy są akcjonariuszami, nieodpowiadającymi osobiście wobec wierzycieli za zobowiązania spółki, którzy nabyli akcje,

¹⁷ M. Litwińska-Werner, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2007, s. 383

¹⁸ P. Mućko, A. Sokół, Jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce w wybranych krajach europejskich, Warszawa 2012, s. 43

¹⁹ T. Bieniek, Charakter prawny spółki komandytowo-akcyjnej, Kraków 2005, s. 159

emitowane przez spółkę komandytowo-akcyjną – kapitałowy status akcjonariusza oznacza, że wyłączona została w odniesieniu do jego osoby możliwość prowadzenia spraw spółki oraz ustawowej reprezentacji spółki, ograniczona jest także osobista odpowiedzialność akcjonariusza za zobowiązania spółki względem jej wierzycieli; akcjonariusz może reprezentować spółkę jako pełnomocnik.

Założenie spółki komandytowo-akcyjnej wymaga sporządzenia statutu w formie aktu notarialnego, który powinni podpisać co najmniej wszyscy komplementariusze. Statut spółki komandytowo-akcyjnej powinien zawierać:

- firmę i siedzibę spółki;
- przedmiot działalności spółki;
- czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony;
- określenie wkładów wnoszonych przez każdego komplementariusza i ich wartość;
- wysokość wkładu zakładowego;
- liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia;
- nazwiska i imiona albo nazwy firmy komplementariuszy oraz adresy ich siedziby albo adresy do doręczeń;
- organizacje walnego zgromadzenia i rady nadzorczej, jeżeli ustawa lub statut przewiduje ustanowienie rady nadzorczej.

Kolejną cechą charakterystyczną spółki komandytowo-akcyjnej jest występowanie organów typowych dla spółki akcyjnej, takich jak rada nadzorcza oraz walne zgromadzenie. Powołanie organów spółki jest w pełni uzasadnione, gdyż w ten sposób interesy akcjonariuszy są w odpowiedni sposób reprezentowane i zabezpieczone.

Rada nadzorcza w spółce ma charakter obligatoryjny jedynie, w przypadku gdy liczba akcjonariuszy przekroczy 25 osób. Może się ona składać jedynie z akcjonariuszy i osób trzecich, z wyłączeniem komplementariuszy oraz ich pracowników. Członków rady nadzorczej powołuje i odwołuje walne zgromadzenie. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Prawo uczestniczenia w **walnym zgromadzeniu** przysługuje akcjonariuszom oraz komplementariuszom także w przypadku, gdy nie są oni akcjonariuszami spółki. Do kompetencji walnego zgromadzenia należy podejmowanie decyzji w postaci uchwał, dotyczących m.in.:

- podziału zysku za rok obrotowy;
- zbycia nieruchomości spółki;
- podwyższenia, obniżenia kapitału zakładowego;
- emisji obligacji;
- zmiany statutu;
- rozwiązania spółki.

Kapitał zakładowy spółki komandytowo-akcyjnej powinien wynosić co najmniej 50 tys. zł., a wartość nominalna każdej z akcji nie może być niższa niż 1 grosz.

Cechy charakterystyczne dla spółki komandytowo-akcyjnej

- nie posiada osobowości prawnej;
- możliwość wniesienia do spółki aportu rzeczowego;
- dla akcjonariusza – wyłączenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki;
- możliwość pozyskiwania kapitału poprzez emisję akcji;
- dla komplementariuszy – decydujący wpływ na działania spółki bez konieczności uczestniczenia w pokryciu kapitału zakładowego;
- możliwość sfinansowania kapitałochłonnych pomysłów, na których realizację pomysłodawca nie ma środków i zaprasza do finansowania grupę osób (akcjonariuszy);
- możliwości rozwoju;
- możliwość prowadzenia przedsiębiorstwa większych rozmiarów;
- konieczność zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego;
- wymóg prowadzenia pełnej księgowości;
- wysoki minimalny kapitał zakładowy (50 000 zł);
- działanie akcjonariuszy w imieniu spółki wyłącznie jako pełnomocnicy.

Tabela 2.6 Cechy charakterystyczne spółki komandytowo-akcyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie pracy M. Koralewski, Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 101 – 112

2.4 Spółki kapitałowe

2.4.1 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

W odróżnieniu od spółek osobowych spółka kapitałowa stanowi zrzeszenie kapitałów, nie zaś wspólników, skupionych wokół określonego celu gospodarczego. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), podobnie jak spółka akcyjna, jest zaliczana do spółek kapitałowych. Spółka charakteryzuje się następującymi cechami:

- od momentu podpisania umowy jest ona podmiotem odrębnym od osób ją tworzących, od momentu jej zarejestrowania w rejestrze przedsiębiorców posiada osobowość prawną;
- jako osoba prawna działa poprzez swoje organy (zarząd, organy kontrolno-nadzorcze, zgromadzenie wspólników);
- posiada swój majątek, który jest całkowicie wyodrębniony od majątku wspólników;

- ponosi odpowiedzialność za swoje zobowiązania²⁰.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została uregulowana w Kodeksie spółek handlowych (art. 151 – 300).

Z chwilą wpisu do rejestru „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji” uzyskuje osobowość prawną i staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgłaszając tę spółkę do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, do zgłoszenia należy dołączyć:

- umowę spółki;
- oświadczenia wszystkich członków zarządu, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich wspólników wniesione w całości;
- dowód ustanowienia obligatoryjnych organów wraz z wyszczególnieniem ich składu osobowego, jeżeli powołania członków organów nie dokonano w umowie spółki;
- listę wspólników z podaniem nazwiska i imienia lub nazwy firmy i wartości nominalnej udziałów każdego z nich;
- wzory podpisów członków zarządu, poświadczone notarialnie lub złożone wobec sądu²¹.

Firma spółki może być obrana dowolnie, ale zawsze musi zawierać oznaczenie „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” albo skrót „spółka z o.o.” lub „sp. z o.o”.

Spółka może być utworzona przez jedną lub więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym. Spółkę mogą założyć zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (nie może być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością).

Umowa spółki lub akt założycielski (w przypadku spółki jednoosobowej) powinny być zawarte w formie aktu notarialnego. W związku z tym, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może mieć również postać spółki jednoosobowej, akt notarialny może przyjąć formę aktu założycielskiego, będącym jednostronnym oświadczeniem woli założyciela spółki, złożonego przed notariuszem.

Do czynności, które są niezbędne do założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, ustawodawca zalicza:

- zawarcie umowy spółki;
- wniesienie przez wspólników wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego, a w razie objęcia udziału za cenę wyższą od wartości nominalnej także wniesienia nadwyżki;
- powołanie zarządu;
- ustanowienie eady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli wymaga tego ustawa lub umowa spółki;

²⁰ P. Mućko, A. Sokół, Jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce w wybranych krajach europejskich, Warszawa 2012, s. 45

²¹ Tamże, s. 46

- wpis do rejestru.

Do utworzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością potrzebny jest minimalny kapitał zakładowy, którego wartość wynosi 5000 zł, natomiast minimalny udział wspólnika wynosi 50 zł. Kapitał ten powstaje z wkładów wnoszonych przez wspólników, którymi mogą być:

- wkłady gotówkowe;
- wkłady rzeczowe, w tym m.in.: nieruchomości (prawo własności), ruchomości, wierzytelności, różne inne prawa rzeczowe, zorganizowana część przedsiębiorstwa, całe przedsiębiorstwo.

Sporządzając treść umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, należy określać:

- firmę i jej siedzibę;
- przedmiot działalności spółki;
- wysokość kapitału zakładowego;
- rodzaj, liczbę i wartość nominalną udziałów, objętych przez poszczególnych wspólników.

W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością powoływane są organy zarządzające, do których zalicza się: zarząd, radę nadzorczą lub komisję rewizyjną oraz walne zgromadzenie wspólników.

Zarząd spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest organem obligatoryjnym, prowadzi jej sprawy i reprezentuje ją na zewnątrz. Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzić sprawy spółki.

Uchwały wspólników są podejmowane na **walnym zgromadzeniu wspólników** i dotyczą:

- rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
- zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa;
- nabycia i zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
- zwrotu dopłat;
- zmiany umowy spółki;
- likwidacji spółki.

W skład zgromadzenia wspólników wchodzi wszyscy wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Jest to jedyny organ, którego nie trzeba zgłaszać do rejestru. Organ ten łączy w sobie przymiot uchwałodawczy z funkcją częściowo kontrolną. Podejmuje on decyzje w formie uchwał.

Organem kontrolnym jest **rada nadzorcza i komisja rewizyjna**. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór we wszystkich dziedzinach działalności spółki. Do szczególnych

obowiązków tego organu zarówno należy ocena sprawozdań w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu, dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także przedkładanie zgromadzeniu wspólników corocznego, pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny. Warto podkreślić, że kompetencje rady nadzorczej są znacznie większe od komisji rewizyjnej. Powołanie jednego z tych organów jest obowiązkowe, gdy kapitał spółki jest wyższy niż 5000 zł, a wspólników jest co najmniej 25. Różnica między radą nadzorczą a komisją rewizyjną jest taka, że ta ostatnia nie ma prawa do uzależniania wykonywania określonych czynności przez zarząd od jej zgody. Nie ma także prawa możliwości zawieszenia członków zarządu.

Każdy wspólnik w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością ma określone prawa i obowiązki:

- prawo głosu (na każdy udział o równej wartości nominalnej przypada jeden głos);
- prawo udziału w zgromadzeniu wspólników;
- prawo sprawowania funkcji w organach spółki;
- prawo do indywidualnej kontroli spółki;
- prawo żądania wyłączenia wspólnika;
- prawo do żądania przez wspólnika rozwiązania spółki przez sąd;
- prawo przeglądania księgi udziałów prowadzonej przez zarząd;
- prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników bądź stwierdzenia jej nieważności;
- prawo do dywidendy;
- prawo otrzymania zaliczki na poczet dywidendy;
- prawo otrzymania wynagrodzenia za przymusowo umorzony udział;
- prawo do partycypacji w podziale majątku spółki po jej likwidacji;
- obowiązek współdziałania w dążeniu do wspólnego celu, dla którego spółka została powołana;
- obowiązek wyrównania spółce brakującej wartości udziału;
- obowiązek wniesienia uchwalonych dopłat;
- obowiązek zapłaty odsetek ustawowych od niewniesionych w terminie dopłat;
- obowiązek uzyskania zgody na zbycie udziału;
- obowiązek zwrotu nienależnie wypłaconych wspólnikowi świadczeń.

Rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oznacza ustanie jej bytu prawnego i następuje z chwilą wykreślenia z rejestru po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego. Otwarcie postępowania likwidacyjnego odbywa się wówczas, gdy zaistnieją przyczyny rozwiązania spółki, jakie są przewidziane w przepisach Kodeksu spółek handlowych, do których zalicza się:

- przyczyny, przewidziane w umowie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (np. śmierć wspólnika, wystąpienie w spółce straty, upływ czasu, na jaki została powołana);
- uchwała wspólników o rozwiązaniu spółki albo przeniesieniu siedziby spółki za granicę, stwierdzona protokołem sporządzonym przez notariusza;
- ogłoszenie upadłości spółki;
- inne przyczyny przewidziane prawem, np. rozwiązanie spółki w przypadku gdy jej zawiązanie nie zostało zgłoszone do sądu rejestrowego w terminie 6 miesięcy od zawarcia umowy albo jeżeli postanowienie sądu, odmawiające rozwiązania, stało się prawomocne²².

Postępowanie likwidacyjne przeprowadzają likwidatorzy, zasadniczo są to członkowie zarządu, ale mogą być oni również powołani przez sąd. Do obowiązków likwidatora należy:

- zgłoszenie do sądu rejestrowego otwarcia postępowania likwidacyjnego;
- ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o rozwiązaniu spółki i otwarciu postępowania likwidacyjnego oraz wezwanie wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- sporządzenie bilansu otwarcia likwidacji i przedłożenie do zatwierdzenia zgromadzeniu wspólników;
- dokonanie czynności likwidacyjnych, czyli zakończenie bieżących interesów spółki, ściągnięcie wierzytelności spółki, wypełnienie zobowiązań spółki, spieniężenie majątku spółki;
- podział pomiędzy wspólników majątku, pozostałego po zaspokojeniu wierzycieli po upływie 6 miesięcy od ogłoszenia otwarcia postępowania likwidacyjnego;
- sporządzanie rocznych sprawozdań likwidacyjnych i przedkładanie ich zgromadzeniu wspólników;
- sporządzenie sprawozdania likwidacyjnego po zakończeniu likwidacji w celu zatwierdzenia go przez zgromadzenie wspólników;
- złożenie do sądu rejestrowego wniosku o wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców.

Od 1 stycznia 2012 r. Kodeks spółek handlowych przewiduje możliwość założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez internet, potocznie zwanej S24 (nazwa ta ma nawiązywać do czasu, w jakim sądy mają rejestrować opisywaną spółkę, czyli 24 godziny).

Celem ustawodawcy było usprawnienie, poprzez odformalizowanie i przyspieszenie, zakładania najbardziej popularnej spośród spółek handlowych. W praktyce jednak zamierzenia tego nie do końca udało się osiągnąć. Więcej informacji na ten temat można znaleźć pod adresem <http://www.ms.gov.pl>.

²² P. Mućko, A. Sokół, Jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce w wybranych krajach europejskich, Warszawa 2012, s. 49

Cechy charakterystyczne spółki z o.o.

- posiada osobowość prawną;
- możliwość prowadzenia zarówno jednoosobowej spółki, jak i utworzonej przez kilka podmiotów;
- duży wybór rodzajów prowadzonej działalności;
- pozbawiona istotnego ryzyka możliwość zaangażowania dużych środków kapitałowych;
- niewiążąca się z koniecznością rozwiązania spółki możliwość wprowadzania rotacji pod względem obecności wspólników;
- możliwość działania firmy na szeroką skalę;
- niski kapitał zakładowy wynoszący zaledwie 5000 zł, przy minimalnej wartości udziału jednego wspólnika na poziomie 50 zł;
- wysokie koszty utworzenia spółki;
- konieczność rejestracji w sądzie;
- konieczność zawarcia umowy spółki w formie notarialnej;
- wymóg prowadzenia pełnej księgowości i opracowywania sprawozdań finansowych;
- duża odpowiedzialność członków zarządu spółki za powstałe zobowiązania;
- konieczność podwójnego opodatkowania uzyskanych dochodów (zarówno od zysków spółki, jak i dywidend wypłacanych wspólnikom).

Tabela 2.7 Cechy charakterystyczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pracy M. Koralewski (red.), Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 113 – 154

2.4.2 Spółka akcyjna

Spółka akcyjna, oprócz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jest posiadającą osobowość prawną spółką kapitałową, która może zostać zawiązana w każdym celu prawnie dopuszczalnym, nawet niezwiązanym z prowadzeniem działalności gospodarczej. Spółkę akcyjną od spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odróżnia jej czysto kapitałowy charakter, w którym nie występują instytucje, charakterystyczne dla spółek osobowych, a rola wspólników – nazywanych akcjonariuszami – sprowadza się w zasadzie do wniesienia do spółki kapitału.

Ten typ spółki przeznaczony jest do przedsięwzięć największego rozmiaru. Minimalny kapitał do jej utworzenia to 100 tys. zł.

Spółka akcyjna została uregulowana w przepisach Kodeksu spółek handlowych (art. 301 – 490).

Firma spółki może być określona dowolnie, jednakże powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „spółka akcyjna”. Możliwe jest również używanie w obrocie skrótu oznaczenie „SA”, a także skrótu całej firmy – jeśli przewidziano to w statucie firmy.

Spółka akcyjna może zostać ukształtowana w dwojaki sposób: jako spółka publiczna, tj. ta, której akcje notowane są na giełdach papierów wartościowych (tzw.

rynek regulowany), bądź spółka prywatna, gdy jej akcje znajdują się w rękach określonych akcjonariuszy i nie są notowane na rynku regulowanym.

Spółka akcyjna posiada osobowość prawną, zdolność prawną, zdolność do czynności prawnych oraz zdolność sądową, spółka może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Spółka ponosi odpowiedzialność za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem, za zobowiązania nie ponoszą natomiast żadnej odpowiedzialności akcjonariusze. Ten typ spółki umożliwia akcjonariuszom inwestycje kapitału przy jednoczesnym braku jakichkolwiek obowiązków wobec spółki oraz braku ich odpowiedzialności za jej zobowiązania.

Do powstania spółki akcyjnej wymaga się:

- zawiązania spółki, w tym podpisania statutu przez założycieli;
- wniesienia przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie kapitału zakładowego;
- ustanowienia zarządu i rady nadzorczej;
- wpisu do rejestru.

Statut spółki musi być określony w formie aktu notarialnego, do jego podstawowych elementów zalicza się:

- firmę i siedzibę;
- przedmiot działalności przedsiębiorstwa;
- czas trwania spółki, jeśli został określony;
- wysokość kapitału akcyjnego, sposobu jego zebrania, nominalnej wartości akcji i ich liczby ze wskazaniem, ile jest akcji imiennych, a ile na okaziciela;
- liczbę akcji poszczególnych rodzajów i przywiązane do nich uprawnienia;
- imiona i nazwiska osób fizycznych lub nazw osób prawnych, będących założycielami spółki oraz ich adresy;
- organizacje władz zarządzających i władz nadzorczych;
- liczbę i rodzaj tytułów uczestnictwa w dochodach lub podziale majątku spółki oraz przywiązanych do nich praw;
- obowiązki świadczeń na rzecz spółki, jeśli są takie przypisane do akcji;
- warunki i sposób umarzania akcji²³.

Wpis do rejestru sądowego powinien obejmować:

- firmę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa;
- wysokość kapitału akcyjnego, liczbę i wartość nominalną akcji;

²³ Tamże, s. 52

- liczbę akcji uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania;
- wzmiankę, jaka część kapitału akcyjnego została wpłacona przed zarejestrowaniem;
- imiona i nazwiska członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki;
- zaznaczenie wniesienia aportów, jeżeli przy zawiązaniu spółki akcjonariusze takie wnoszą;
- czas trwania spółki, jeśli została powołana na czas określony;
- oznaczenie pisma, przeznaczonego do ogłoszeń spółki, jeżeli statut takie pismo wskazuje.

Do ogłoszenia spółki należy dołączyć następujące dokumenty:

- statut spółki;
- akty notarialne o zawiązaniu spółki i objęciu akcji;
- oświadczenie wszystkich członków zarządu o objęciu akcji zgodnie ze statutem i o zapewnieniu przejścia aportów na spółkę z chwilą jej zarejestrowania;
- stwierdzenie ustanowienia władz spółki z wyszczególnieniem ich składu osobowego;
- dowód zezwolenia i zatwierdzenia statutu przez właściwą władzę, jeżeli do powstania spółki jest to wymagane²⁴.

W spółce akcyjnej obligatoryjne jest ustanowienie kapitału zapasowego na pokrycie straty. Do kapitału tego przelewane jest co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej 1/3 kapitału zakładowego. Spółka może tworzyć również inne kapitały zapasowe i rezerwy, np. na wypłatę zaliczek na dywidendy, realizację określonych inwestycji czy pokrycie szczególnych strat bilansowych.

W spółce akcyjnej powoływane są organy zarządzające:

- zarząd;
- rada nadzorcza i komisja rewizyjna;
- walne zgromadzenie akcjonariuszy.

Zarząd w spółce akcyjnej musi zostać powołany jeszcze przed zgłoszeniem spółki do rejestru. Głównym obowiązkiem zarządu jest reprezentowanie spraw spółki oraz prowadzenie jej spraw.

Rada nadzorcza i komisja rewizyjna mają charakter kolegialny, co oznacza, że organy te mogą składać się z co najmniej 3 członków, którzy powoływani są na mocy uchwały podjętej przez wspólników spółki akcyjnej.

Do kompetencji rady nadzorczej należy m.in.:

---

²⁴ Tamże, s. 52

- wykonywanie stałego nadzoru nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach działalności;
- udzielanie zgody przed dokonaniem określonych w statucie spółki czynności;
- ocena sprawozdania finansowego spółki za poprzedni rok obrotowy;
- ocena sprawozdań zarządu z działalności spółki;
- ocena wniosków zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty;
- opiniowanie wniosków w zakresie podwyższenia i obniżenia kapitału oraz umorzenia udziałów;
- zwoływanie zwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie kodeksowym;
- zwoływanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy, jeżeli rada nadzorcza uznaje za wskazane, a zarząd nie zwoła go w ciągu 2 tygodni od zgłoszenia przez radę;
- wybór biegłego rewidenta²⁵.

Walne zgromadzenie akcjonariuszy jest naczelnym organem spółki, którego decyzje są podejmowane w formie uchwał. Zgodnie z nimi akcjonariusze wytyczają kierunki rozwoju spółki. Do kompetencji tego organu należy:

- podejmowanie uchwał w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty;
- uchwalenie zmian w statucie;
- uchwalenie podwyższenia i obniżenia kapitału akcyjnego oraz kapitałów rezerwowych;
- ustalanie wynagrodzenia członków rady nadzorczej;
- połączenie z inną spółką;
- podejmowanie uchwały o rozwiązaniu spółki.

Rozwiązanie spółki akcyjnej oznacza ustanie jej bytu prawnego i następuje z chwilą wykreślenia z rejestru po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego.

Postępowanie likwidacyjne przeprowadzają likwidatorzy, do których obowiązków należy:

- zgłoszenie do sądu rejestrowego otwarcia postępowania likwidacyjnego;
- dwukrotne ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o rozwiązaniu spółki i otwarciu postępowania likwidacyjnego oraz wezwanie wierzycieli w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- sporządzenie bilansu otwarcia likwidacji i przedłożenie do zatwierdzenia walnemu zgromadzeniu;

²⁵ J. Engelhardt, Typologia przedsiębiorstw, Warszawa 2008, s. 111

- dokonanie czynności likwidacyjnych, czyli: zakończenie bieżących interesów spółki, ściągnięcie wierzytelności spółki, wypełnienie zobowiązań spółki, spieniężenie majątku spółki;
- podział pomiędzy akcjonariuszy majątku pozostałego po zaspokojeniu wierzycieli;
- sporządzanie rocznych sprawozdań likwidacyjnych i przedkładanie ich zgromadzeniu wspólników;
- sporządzenia tzw. sprawozdania likwidacyjnego po zakończeniu likwidacji w celu zatwierdzenia go przez zgromadzenie wspólników;
- złożenie do sądu rejestrowego wniosku o wykreślenie spółki z rejestru przedsiębiorców;
- oddanie na przechowanie osobie wskazanej w statucie lub uchwale walnego zgromadzenia ksiąg i dokumentów rozwiązywania spółki;
- zawiadomienie o rozwiązaniu spółki właściwy urząd skarbowy oraz inne organy i instytucje, określone w odrębnych przepisach.

Cechy charakterystyczne spółki akcyjnej

- posiada osobowość prawną – wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki, tylko sama spółka swoim majątkiem;
- możliwość pozyskiwania kapitału na rynku kapitałowym poprzez emisję akcji czy obligacji; brak odpowiedzialności akcjonariuszy za zobowiązania spółki;
- łatwość kumulacji kapitału;
- możliwość prowadzenia działalności na dużą skalę;
- łatwe sprawdzenie wiarygodności spółki przez potencjalnych kontrahentów i potencjalnych akcjonariuszy;
- możliwość założenia spółki akcyjnej przez obcokrajowców;
- wysokie koszty utworzenia spółki;
- konieczność rejestracji w sądzie;
- wysoki nominalny kapitał zakładowy;
- brak wpływu na działalność spółki przez mniejszych akcjonariuszy;
- konieczność występowania rady nadzorczej niezależnie od liczby akcjonariuszy;
- konieczność zatrudniania specjalistycznej obsługi prawnej, finansowej i zarządczej;
- skomplikowany proces likwidacji;
- konieczność prowadzenia pełnej księgowości – koszty usług biura rachunkowego lub księgowego.

Tabela 2.8 Cechy charakterystyczna spółki akcyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie pracy M. Koralewski (red.), Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 155 – 275

Chcesz dowiedzieć się więcej na temat form działalności, wejdź na stronę http://www.vat.pl/spolka_cywilna_formy_dzialalnosci_1723.php.

Zapoznaj się z prezentacją „Spółka kapitałowa”.

2.5 Inne formy prawne jednostek organizacyjnych

2.5.1 Spółdzielnia

Spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, który w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą.

Działalność spółdzielni opiera się na dwóch aktach prawnych:

- Ustawie z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.);
- Ustawie z 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651).

Spółdzielnia obok spółek osobowych i kapitałowych jest dogodną formą prowadzenia działalności gospodarczej. Nie jest zgrupowaniem kapitału, jak np. kapitałowe spółki handlowe, lecz ludzi. Osiąganie zysku nie stanowi dla tego przedsiębiorcy celu samego w sobie, a jest jedynie środkiem do realizacji innych celów, np. zapewnienia pracy członkom spółdzielni. Każdemu członkowi spółdzielni, bez względu na wielkość wniesionych udziałów, przysługuje tylko jeden głos.

Właścicielami spółdzielni i jej majątku są członkowie spółdzielni. Wybierają oni organy (zarząd i radę nadzorczą), które odpowiadają przed nimi. Każdy członek spółdzielni – bez względu na wielkość udziału – ma tylko jeden głos. Spółdzielniami są m.in.: rolnicze spółdzielnie produkcyjne, spółdzielnie mleczarskie, rzemieślnicze, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz spółdzielnie pracy i usług czy spółdzielnie budowlane. Powstają również nowe, głównie spółdzielnie socjalne, które działają na podstawie odrębnej ustawy. Ich celem jest zapewnienie pracy osobom dotkniętym bezrobociem, dlatego też korzystają z pewnych preferencji.

Liczba członków spółdzielni – co do zasady – nie jest ograniczana. Może w trakcie jej funkcjonowania się powiększać. Wyjątkiem są nowo zakładane spółdzielnie socjalne. Zostały przewidziane dla nie więcej niż 50 osób. Ograniczenia, związane z członkostwem w spółdzielni, mogą wynikać również ze statutu, który może uczestnikom stawiać określone wymagania. Ograniczenie liczby członków bywa uzasadnione przyczynami gospodarczymi, np. niemożnością zawarcia z kandydatem spółdzielczej umowy o pracę.

Członków spółdzielni (także założycieli) nie powinno być mniej niż 10, a spółdzielni produkcji rolnej i socjalnych 5. Kiedy członkami spółdzielni są osoby prawne, musi ich być co najmniej 3.

Podstawowym dokumentem, koniecznym do założenia spółdzielni, jest statut. To szczególny rodzaj umowy, określającej ustrój wewnętrzny spółdzielni. Założyciele uchwalają go na zebraniu założycielskim i podpisują. Powinni też wówczas złożyć deklaracje członkowskie.

Do zarejestrowania spółdzielni są konieczne następujące dokumenty:

- protokół z zebrania założycielskiego;

- lista obecności z adresami członków-założycieli i ich podpisami;
- uchwała zebrania założycielskiego o powołaniu spółdzielni, zawierająca adres siedziby spółdzielni, skład zarządu i rady nadzorczej;
- statut spółdzielni.

Statut spółdzielni musi określać, m.in.:

- oznaczenie nazwy z dodatkiem „spółdzielnia” lub „spółdzielczy” i podaniem jej siedziby;
- przedmiot działalności spółdzielni oraz czas jej trwania, jeśli założono ją na czas określony;
- wysokość wpisowego oraz wysokość i liczbę udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki niewniesienia udziału w terminie; jeżeli statut przewiduje wnoszenie więcej niż jednego udziału, może określać ich górną granicę;
- prawa i obowiązki członków;
- zasady i tryb przyjmowania członków, wypowiedzania członkostwa, wykreślenia i wykluczania członków;
- zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i podejmowania uchwał. Zasady i tryb wyboru oraz odwoływania członków organów spółdzielni;
- zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni.

Członkiem spółdzielni może zostać osoba, która złożyła na piśmie (pod rygorem nieważności) deklarację i podpisała ją.

Osoba należąca do spółdzielni ma prawo do:

- uczestniczenia w walnym zgromadzeniu lub zebraniu grupy członkowskiej;
- wybierania i bycia wybieranym do organów spółdzielni;
- żądania rozpatrzenia przez właściwe organy spółdzielni wniosków dotyczących jej działalności;
- udziału w nadwyżce bilansowej.

Walne zgromadzenie jest najwyższym organem spółdzielni. Do kompetencji walnego zgromadzenia należy m.in.:

- uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz aktywności społecznej i kulturalnej;
- rozpatrywanie sprawozdań rady, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał, co do wniosków członków spółdzielni, rady lub zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom zarządu;

- podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat;
- podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej;
- oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć;
- uchwalanie zmian statutu;
- wybór delegatów na zjazd związku, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

Rada nadzorcza sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością spółdzielni. W tym celu może domagać się od zarządu, członków i pracowników spółdzielni, wszelkich sprawozdań i wyjaśnień, jej członkom wolno przeglądać księgi i dokumenty oraz sprawdzać bezpośrednio stan majątku spółdzielni.

Do zakresu działania rady należy m.in.:

- uchwalanie planów gospodarczych i programów działalności społecznej i kulturalnej;
- nadzór i kontrola działalności spółdzielni przez badanie okresowych sprawozdań oraz sprawozdań finansowych;
- okresowa ocena wykonania przez spółdzielnię jej zadań gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw członków;
- zatwierdzanie struktury organizacyjnej spółdzielni;
- składanie walnemu zgromadzeniu sprawozdań, zawierających w szczególności wyniki kontroli i ocenę sprawozdań finansowych.

Zarząd kieruje działalnością spółdzielni i reprezentuje ją na zewnątrz. Podejmuje też decyzje, które nie są w ustawie lub statucie zastrzeżone dla innych organów.

Spółdzielnia, jak każdy przedsiębiorca, działa na zasadach rachunku ekonomicznego. Ponieważ ma osobowość prawną, to może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, za które odpowiada całym swoim majątkiem. Spółdzielnia może też zbyć swój majątek (nieruchomości, część przedsiębiorstwa).

Zasadniczymi funduszami własnymi, tworzonymi w spółdzielni, są:

- udziałowy, powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów na udziały członkowskie z podziału nadwyżki bilansowej lub innych źródeł; fundusz ten może się zmieniać;
- zasobowy, powstający z wpłat przez członków wpisowego, części nadwyżki bilansowej lub innych źródeł.

Spółdzielnia może też utworzyć inne fundusze.

2.5.2 Przedsiębiorstwo państwowe

Przedsiębiorstwo państwowe to wyodrębniona organizacyjnie, terytorialnie, ekonomicznie i prawnie jednostka gospodarcza, działająca na zasadzie samodzielności, samorządności i samofinansowania.

Jako osoba prawna może dokonywać czynności w zakresie prawa cywilnego, a więc samodzielnie nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, kierując się własnym interesem i podejmując własne decyzje. Jednocześnie przedsiębiorstwo samo podnosi odpowiedzialność za swoje zobowiązania.

Przedsiębiorstwa państwowe mogą być tworzone przez naczelne, centralne lub terenowe organy administracji państwowej oraz przez banki państwowe. Organy, które tworzą przedsiębiorstwo, są nazywane organami założycielskimi. Utworzenie przedsiębiorstwa państwowego następuje w wyniku wydania aktu administracyjnego, jakim jest akt o utworzeniu przedsiębiorstwa. Wydanie takiego aktu poprzedzone jest postępowaniem przygotowawczym, które ma na celu zbadanie i ocenę potrzeby oraz warunku utworzenia przedsiębiorstwa.

Organami przedsiębiorstwa państwowego są: ogólne zebranie pracowników (delegatów; samorząd załogi, rada pracownicza) oraz dyrektor, jako organ zarządzający przedsiębiorstwem i reprezentujący je na zewnątrz.

Ogólne zebranie pracowników jest formą uczestniczenia załogi w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Ma ono prawo wyrażania opinii we wszystkich sprawach dotyczących przedsiębiorstwa, ma prawo uchwalania na wniosek dyrektora statutu przedsiębiorstwa, podejmowania uchwał w sprawie podziału zysku, przeznaczonego dla załogi; rada pracownicza wybierana jest przez ogół pracowników na 2 lata. Kompetencje rady są szerokie i mają charakter trojaki: stanowiący, opiniodawczy i kontrolny. Posiada uprawnienie do podejmowania uchwał, co do łączenia, podziału i likwidacji przedsiębiorstwa, powoływania i odwoływania dyrektora.

Dyrektor podejmuje samodzielne decyzje i ponosi za nie odpowiedzialność. Dyrektora powołuje rada pracownicza spośród kandydatów, wyłonionych w drodze konkursu.

Aby utworzyć przedsiębiorstwo państwowe, jest wymagany: akt erekcyjny, statut, zatwierdzony przez organ założycielski, i wpis do KRS.

2.6 Literatura

2.6.1 Literatura obowiązkowa

- Bielak J., Tworzenie i działanie małej firmy, P.K., Koszalin 2001;
- Bieniek T., Charakter prawny spółki komandytowo-akcyjnej, Zakamycze, Kraków 2005;
- Bogaczyk J. i in., Własna firma. Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, Forum Sp. z o.o., Poznań 2005;
- Engelhardt J., Typologia przedsiębiorstw, CeDeWu, Warszawa 2008;

- Gnela M., Prawo dla księgowych w zarysie, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. Zarząd Główny. Centralny Ośrodek Szkolenia Zawodowego, Warszawa 2010;
- Koralewski M. (red.), Prawo spółek praktyczny komentarz, czyli jak prowadzić działalność gospodarczą w formie spółki, CeDeWu.pl, Warszawa 2012;
- Kosacka-Łędzewicz D., Olszewski B., Leksykon działalności gospodarczej 2006, Unimex, Wrocław 2006;
- Litwińska-Werner M., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, CeDeWu.pl, Warszawa 2007;
- Mućko P., Sokół A., Jak założyć i prowadzić działalność gospodarczą w Polsce, CeDeWu.pl, Warszawa 2012;
- Ustawa z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 81, poz. 277 ze zm.);
- Wach K., Jak założyć własną firmę w Polsce, IWP, Karków 2005.

2.6.2 Literatura uzupełniająca

- Ustawa z 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. 2000 Nr 94, poz. 1037);
- Ustawa z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.);
- Ustawa z 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651).

2.6.3 Netografia

- <https://www.ifirma.pl/cgi-bin/WebObjects/ceidg.woa/wa/artykuly>;
- http://www.vat.pl/spolka_cywilna_formy_dzialalnosci_1723.php;
- <http://www.ms.gov.pl>.

2.7 Spis tabel i rysunków

Rysunek 2.1 Rodzaje spółek.....	3
Tabela 2.1 Cechy charakterystyczne indywidualnej działalności gospodarczej	4
Rysunek 2.2 Przekształcenie spółki cywilnej	7
Tabela 2.2 Cechy charakterystyczne spółki cywilnej	7
Tabela 2.3 Cechy charakterystyczne spółki jawnej	9
Tabela 2.4 Cechy charakterystyczne spółki partnerskie.....	11
Tabela 2.5 Cechy charakterystyczne spółki komandytowej	13
Tabela 2.6 Cechy charakterystyczne spółki komandytowo-akcyjnej	16
Tabela 2.7 Cechy charakterystyczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	21
Tabela 2.8 Cechy charakterystyczna spółki akcyjnej.....	25

2.8 Spis treści

2	Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw.....	2
---	---	---

2.1	Wybór formy prawnej działalności gospodarczej	2
2.2	Jednoosobowa działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne.....	3
2.3	Spółki osobowe	5
2.3.1	Spółka cywilna.....	5
2.3.2	Spółka jawna.....	8
2.3.3	Spółka partnerska	9
2.3.4	Spółka komandytowa.....	11
2.3.5	Spółka komandytowo-akcyjna.....	13
2.4	Spółki kapitałowe.....	16
2.4.1	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	16
2.4.2	Spółka akcyjna	21
2.5	Inne formy prawne jednostek organizacyjnych	26
2.5.1	Spółdzielnia.....	26
2.5.2	Przedsiębiorstwo państwowe.....	29
2.6	Literatura.....	29
2.6.1	Literatura obowiązkowa.....	29
2.6.2	Literatura uzupełniająca.....	30
2.6.3	Netografia.....	30
2.7	Spis tabel i rysunków.....	30